

KINA YAKSIN KÖY ENSTİTÜSÜ DÜŞMANLARI...

Mardin ilimize bağlı Bilge köyünde yaşanan ve tam 47 yurttaşımızın ölümüyle sonuçlanan insanlık dramıyla dünya kamuoyunun gündemine bir kez daha girmeyi başardık!

Hemen arkasından, günahsız çocukların, anne karnındaki bebeklerin bile kurtulamadığı bu toplu öldürümün nedenleri üzerine konuşmaya başladık. Saldırganların köy korucusu olması ve olayda devletin verdiği silahların kullanılması göz önüne alınarak koruculuk sistemi sorgulanmalı, hatta kaldırılmalı diyenler oldu. Televizyon ekranlarında, olayı köy içindeki geçmiş düşmanlığa bağlayanları, saldıran ve saldırılan ailelerin işlettikleri balık çiftlikleri nedeniyle aralarındaki çıkar çatışmasına dayandırmak isteyenleri, yaşananları bir cinnet olarak açıklamaya çalışan politikacılarımızı dinledik.

Katliamın arkasından yapılan değerlendirmelerde üzerinde çok fazla durulmayan bazı noktalar vardı. Olayın, örneklerini ABD ve ender olarak bazı Batı ülkelerinde gözlenen bireysel cinnet saldırganlığıyla ilgisi yoktu. Toplumsal bilinç ve yargılama kavrayışının temel olduğu, toplu bir karar ve uygulama söz konusu idi... Saldırganlar, katliamı önceden tasarlayarak ve topluca gerçekleştirmişler, çoluk çocuk, kadın, yaşlı demeden ellerindeki otomatik silahlarla on beş dakikadan uzun bir süre kalabalığı taramışlardı. Saldırganların başında da “şih” ünvanlı, yarı dinî karakterli, yarı aşiret yapısına dayalı bir lider bulunmaktaydı.

Katliamın arkasından yöreye akın eden devlet yetkililerimizin aklına ilk gelenlerden birisi de, geride kalanlara “psikolojik destek” vermek oldu. Televizyon ekranlarında

köyün acılı insanlarına dini “telkin” vermekte olan cüppeli bir imamın konuşmalarını izledik. Bu tablo, katliama uğrayan topluluktaki erkeklerin olay sırasında topluca yatsı namazı kılmakta olduklarını, saldırganlardan Şih Mehmet Çelebi’nin de ifadesinde “yatsı namazı kılmıştım, silah sesleri duydum” demesini akıllara getirdi. Saldıran taraf da, saldırıya uğrayanlar da, inançlı, ibadetlerini unutmayan yurttaşlarımız olarak görünüyordular.

Bütün bu karmaşa içinde, yarım kalmış Anadolu Aydınlanması ve Rönesansı’nın ocakları Köy Enstitüleri’ni kapatanları sorgulamayı unuttuk!

Olayın asıl sorumluları, Anadolu kırsalındaki aşiret, ağalık, şihlik, tefecilik, bezirgânlık sisteminin temellerini sarsan insanlık okulu Köy Enstitülerini kapatanlar ve bugün bile o enstitülere kara çalmayı sürdüren aydın kılıklı emperyal kukla ve dalkavuklarımızdır! 21 Köy Enstitüsü’nü tamamlamış 17341 köy çocuğunun tamamı bir müzik gerecini çalmasını öğrenmişti; bunların içinden sayıları 300’ü aşmış yazar ve şair, 400’den fazla da resim ve müzik alanında adını duyurmuş, birçoğu üniversitelerimizin güzel sanat dallarında kurucu öğretim üyesi olmayı başarmış sanatçı yetişmişti.

1924 yılında eğitimimize bir çıkış yolu bulabilmek için Türkiye’ye getirilmiş büyük eğitimci John Dewey, 1945 yılında Le Monde gazetesine verdiği demeçte “hayalimdeki eğitim kurumları Türkiye’de kuruldu” demişti. Buna karşın ellili yılların başında eğitim sistemimizi teslim etmek için çağırdığımız ABD’li uzman Watson Dickerman da Köy Enstitüleri’nin eşsiz bir buluş olduğunu belirterek, Türk eğitim sisteminin bu yolla geliştirilmesini doğru bulmuştu (Mehmet Başaran, Özgürleşme Eylemi Köy Enstitüleri, s 199.) Dinlemedik kimseyi; Yunan iç savaşı nedeniyle ABD’nin oraya akıttığı paralara dikmiştik gözümüzü. Bizde de “kıvılcık” bir tehlike olduğunu kanıtlamaya çalışıyorduk!

19 Kasım 1951 tarihinde, Meclis'te yapılan gizli oturumda Askeri Yargıç Şevki Mutlugil olarak tanıtılan bir kişi, Meclis'e Köy Enstitüleri'nin nasıl bir komünist yuvası olduklarını açıklayan ayrıntılı bilgiler vermişti. Bu bilgiler arasında ABD'de yerliler arasında ilkel site araştırması yapmış Niyazi Berkes'in Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'ne getirilip konuşurulduğu, Köy Enstitüleri'nde köy müziği bestelerinin sol elle yapıldığı, Hasanoğlan Köy Enstitüsü müzik salonunun orak şeklinde kurulmuş olduğu da vardı. Verilen adlar ve kanıtlar arasında, Çifteler Köy Enstitüsü'nde öğrencilere *Kiromozof Kardeşler* (dava dosyasına Karomozov adı Kiromozov olarak geçmiştir –bizim notumuz-) adlı komünizm propagandası yapan bir kitabı okutmuş olan Asiye Eliçin hakkında süren yargılama da bulunmaktaydı.

Mardin olayının asıl sorumluları, Köy Enstitüleri'ni kapatanlar ve o anlayışa bugün de çeşitli şekillerde alkış tutanlardır!

Şimdilerde, Köy Enstitülerini kapatan iktidarı, kültür ve sanata özerklik tanıyan bir iktidar olarak değerlendiren saygın (!) eleştirmenlerimizi okuyoruz... Kitapçı raflarını, dergi sayfalarını, televizyon ekranlarını "Erken Cumhuriyet Dönemi" kültür ve eğitim politikalarını "tepeden inmeçi", din temelli cemaat örgütlenmeleriniyse halkla devlet arasındaki boşluğu dolduran "mediating kurumlar" olarak değerlendiren ABD doktoralı demokrat(!)larımızın kitap, yazı ve konuşmaları süslemektedir.

Ne diyelim?

Bir yerlerine kına yaksınlar hepsi de...

*Yeni Kuşak Köy Enstitülüler Derneği Ankara Şube Başkanı

alperakcam@gmail.com